HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שאין משלם קנס במפותה. שהם מפותה היא לחנו ליה נשומין למפטריה מקנסא שהמפתה אין משלם קנס אלא כשאין כוונתו לכתחיל אם מצן ימצן (שמות כב) אבל אם מהור יתהנה לו לשהא לא יתן כלום אבל נותן מיד לפילו הוא כוונתו לכתחיל (דברים כב) ונתן החים השוכב עמה ולו תהיה לאשה: **אמרה נשמעת.** להא דרב הונא דאמר ומוליאה בגט כלומר קופה ליבעל לו ולאבד בתוליה: **קופה להיות מוכת עץ תחתיו.** ואם נשא נשוי דקתני לגמרי קאמר דמותר לקיימה הואיל ועצמו נבעלה וקופה להיות בעולה לו: **סבר לה כר' אלעזר.** דאמר (נקמן דף פח:) פנוי הבא על הפנויה אלא לאם אישות עשאה זונה וקיימה עליה בלאו וממייבי לאוין דכתובה הוי הולד חלל: דרש עמרם לקמן בפירקין (שם): **כיש חלל מחייבי עשה.** ד"ר אלעזר ב"א לא כר' אלעזר סבירא ליה ולאו זונה היא ולא קיימא עליה בלאו אלא בעשה דכתיב בתולה יקח ולא בעולה ולאו הבא מכלל עשה עשה: **וכיון דלא יהלל לאולויי.** ולפי שבתולה יקח ולא בעולה דעשה הוא: **אלא הפסיק הענין.** דכתיב אלא בתר מייבי לאוין דלאמושינן אלא שהן מייבי לאוין חלוקין מדין מייבי עשה: **למעוטי גדה.** שאם בא כהן על אשתו גדה אין הולד חלל: **ולכתביה לבתוף.** קשיא לרב אשי דאמר לפולוגייהו אתי: **קשיא.** לרב אשי דאמר לפולוגייהו אתי: **לחומו אלרוסה.** של כהן הדיוט אבל גרושה פשיטא לן דאין מטמא בשביל שהיא בעולה: **לגונסה ומפותה.** לאותו שנתנסה או שנתפתתה: **דברי הכל אין מטמא נה.** וטעמא דכולהו מפרש לקמן: **ומוכת עץ אין מטמא נה דברי ר"ש.** ר"ש לטעמיה דאמר בתמיתין מוכת עץ אסורה לכ"ג אלמא אף בבעל אותה היא: **שאינה רלויה לכ"ג אין מטמא נה.** להכא והכא בתולה כתיב: **דברי כל אדם.** ולפי' לרבי מאיר דפסיל בוגרת לכהן גדול הכא לענין טומאה אימרבי דלקמן: **פרט לגונסה ומפותה.** שאינה בתולה: **יכול שאני מוליא אף מוכת עץ.** שאינה בתולה: **לרבות את הארוסה.** ואילטריך לרבויי לגה אימא שאין לו היתה לפרוסה שהיתה לאיש דהויה לשון קידושין היא: ר"ג **למה לי קרא והא אמר ר"מ נשואה מקנא נשואים משמע.** לעיל אמר הכי מדאילטריך למכתב בשמואים לגבי כ"ג להוליא את הבוגרת לר"מ מכלל דבשואה בוגרת נמי משמע: **מפסה.** כי ימצא שים נערה בתולה (דברים כב): מדשבקיה

שאין משלם קנס במפותה אזל רב גביהה מבי כתיל אמרה לשמעתא קמיה דרב אשי אמר ליה והא רב ור' יוחנן דאמרי תרוייהו א בוגרת ב ומוכת עץ לא ישא ג ואם נשא נשוי אלמא סופה להיות בוגרת תחתיו סופה להיות מוכת עץ תחתיו הכא נמי סופה להיות בעולה תחתיו קשיא: אנוסת חבירו ומפותת חבירו לא ישא ואם נשא ר' אלעזר בן יעקב אומר הולד חלל וחכמים אומרים הולד כשר: ד אמר רב הונא אמר רב ה הלכה כר' אליעזר בן יעקב וכן אמר רב גידל אמר רב הלכה כרבי אליעזר בן יעקב איבא דאמרי אמר רב הונא אמר רב מאי טעמא דרבי אליעזר בן יעקב סבר לה כרבי אלעזר ומי סבר לה כותיה והא קיימא לן ו משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי ז ואילו בהא ח אמר רב עמרם ט אמר רב אין הלכה כרבי אלעזר קשיא רב אשי אמר ביש חלל מחייבי עשה קמיפלגי י רבי אליעזר בן יעקב סבר יא יש חלל מחייבי עשה ורבנן סברי אין חלל מחייבי עשה מ"ט דראב"י דכתיב יב אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח כי אם בתולה וגו' וכתיב יג ולא יחלל זרעו בעמיו אכולהו ורבנן אלה הפסיק הענין ורבי אליעזר בן יעקב אמר אלה יד למעוטי נדה כמאן אזלא הא דתניא מאלה אתה עושה חלל ואי אתה עושה חלל מנדה כמאן כרבי אליעזר בן יעקב ורבי אליעזר בן יעקב נכתביה לאלה לבסוף קשיא תנו רבנן אחותו ארוסה רבי מאיר ור' יהודה אומרים מטמא לה רבי יוסי ורבי שמעון אומרים טו אין מטמא לה אנוסה ומפותה ד"ה אין מטמא לה ומוכת עץ אין מטמא לה דברי ר' שמעון שהיה ר' שמעון אומר ראויה לכ"ג מטמא לה שאין ראויה לכ"ג אין מטמא לה ובוגרת מטמא לה דברי כל אדם מאי טעמא דר"מ ור' יהודה דדרשי הכי יג ולאחותו הבתולה [ה]פרט לאנוסה ומפותה יכול שאני מוציא אף מוכת עץ ת"ל אשר לא היתה לאיש מי שהוייתה על ידי איש יז יצאה זו שאין הוייתה על ידי איש הקרובה לרבות הארוסה יא אליו לרבות הבוגרת הא למה לי קרא והאמר יח רבי מאיר בתולה אפילו מקצת בתולה משמע איצטריך סלקא דעתך אמינא נילף בתולה בתולה מהתם מה להלן נערה אף כאן נמי נערה קא משמע לן ורבי יוסי ורבי שמעון מאי טעמייהו דרשי הכי ולאחותו הבתולה פרט לאנוסה ומפותה ומוכת עץ אשר לא היתה פרט לארוסה הקרובה יח לרבות ארוסה שנתגרשה אליו לרבות את הבוגרת הקרובה לרבות ארוסה שנתגרשה והא

ומה ר"ל למימר מהתם גלה ר"ל למימר מהתם ומפתה גלה מהתם היינו כ"ג כדפירש ר"ת דאיירי ביה ומשום הכי שמעון גמרה מהתם קל קלקל דעתך נילף מהתם דקתמר רלויה לכהן גדול מטמא לה כו' ועל כרחך לא למימרא בעלמא נקטיה מדפריך בסמוך והא אמר רבי שמעון רלויה לכ"ג כו' ומי פריך משום דאין בכלל אמת מהא לא הוה משני מידי אלא ודאי פריך דמכ"ג ר"ל למילף ומוכת עץ מהתם גמר לה רבי שמעון דקתני בהדיא בברייתא הרלויה לכ"ג כו' דאי לאו דמיעטיה רחמנא מוכת עץ מבתולים עד שיהו כל בתוליה קיימין וגמר מהתם ר"ל למידרש הכא מי שהוייתה על ידי איש יצתה מוכת עץ והוה ילפינן התם מהכא:

והא

ע א מיי' פי"ז מהל' איסורי ביאה הלכ' יג:
עא ב מיי' שם הלכ' יד:
עב ג מיי' שם הלכה טו:
עג ד מיי' שם פי"ט הל' ו סמג לאוין קנב טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף ח:
עד ה ו ז ח מיי' פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכה י יח סמג עשין נח ולאוין לכה טוש"ע י"ל סימן שעב סעיף ד:
עה [ה] מיי' שם הלכה י טוש"ע שם:

תוספות ישנים

אלא למעוטי גדה. כמתן תוכת כר' אלעזר בן יעקב. משמע אבל לרבנן לא מצי למימר דיש חלל מגדה ואע"ג דגרושה שהיה בה לאו שאני גדה דמתוללת שפקלה בביאתו מתרומה דבי נשא תמהר גנדה לגה שפקלה בה אית בה היה ופ"ל כיון דשפקלה עשה זונה בה כיון דשפקלי בה קדושי כהונה לא היה בה אית בה לאו כלל כדאיתא בכריתות ומי מתללת לכה"ג מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת כלעיל דפ"ל היא עצמה מתחללת מק"ו לגימא ליקום כהונה שהני כדפרישית לעיל ו"ל ילף מלמנה ומלי שי שפוסלים וכנו פגום לף אי אפיך גדה. וקשבר אלי תגא דעבדינן שפיר לד השתם היכא דתמה הוי ליקוי כהונה ולהכי היכא דתמה ליכא למיגמר מיניה דלמא לאו כל כמוליה קיימין וגמר מהתם ר"ל למידרש הכא מי שהוייתה על ידי אית יצתה מוכת עץ והוה ילפינן התם מהכא:

עין משפט
נר מצוה

ע א מיי' פי"ז מהל' איסורי ביאה הלכ' יג:
עא ב מיי' שם הלכ' יד:
עב ג מיי' שם הלכה טו:
עג ד מיי' שם פי"ט הל' ו סמג לאוין קנב טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף ח:
עד ה ו ז ח מיי' פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכה י יח סמג עשין נח ולאוין לכה טוש"ע י"ל סימן שעב סעיף ד:
עה [ה] מיי' שם הלכה י טוש"ע שם:

תורה אור השלם

1. אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זֹנָה אֵת אֵלֶּה לֹא יִקָּח כִּי אִם בְּתוּלָה מֵעַמֶּיהָ יִקַּח אִשָּׁה:
ויקרא כא יד
2. וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי אֲנִי יְיָ מְקַדְּשׁוֹ:
ויקרא כא טו
3. וְלִאָחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ לָהּ יִטַּמָּא:
ויקרא כא ג

גליון הש"ס

גמ' אמר ר"ח אמר רב הלכה בראב"י. עיין תוס' בכורות דף כג ע"ב ד"ה מצנת. שם ואילו בהא אמר רב עמרם אמר רב. מדברי תוס' לעיל דף נט ע"ב ד"ה ורב מבואר דל"ג כאן אמר רב וכן הוא לקמן דף ע"ב: שם ראב"י סבר יש חלל מחייבי עשה. עיין לקמן דף עז ע"ב ד"ה ומאי:

הגהות הב"ח

(א) גמ' נהא אמר רב עמרם אין הלכה כ"ל ותיבות אמר רב ממחק:

מוסף רש"י

משנה ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי. קב מדה קטנה, כלומר במקומות מועטים הוא מכר במשנה או בברייתא, ונקי. בכל מקום שמכר הלכה כמותו (לעיל מט: וכעי"ז ערובין סב: ובכורות סג:) תו: לא לימד הרמב כאלו תכריו מגלא מה שאומר בגמ המלדש נקי הוא שהלכה כמותו לעולם (גיטין סז:).
יש חלל מחייבי עשה. כגון כהן גדול שנשא אלמנה או מפותה שהיא עליו בעשה, בתולה יקח ולא בעולה (לקמן עז:).